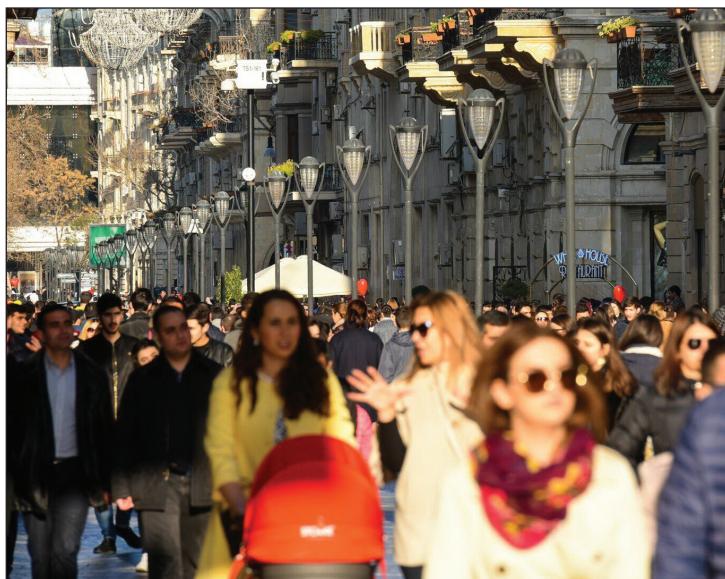

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyi

Uşaq və gənclərin fiziki və mənəvi inkışafı

İnsan ictimai həyatda iştirak etdiyi halda özünün və cəmiyyətin tərəqqisine daha böyük töhfələr vermiş olur. Eyni zamanda şəxsin ictimai və dövlət maraqlarını qoruması da on planda yer almmalıdır. Dövlətin milli maraqlarını qorumaq üçün Azərbaycan Milli Təhlükəsizlik Konsepsiyası əsasında yaradılmış və fəaliyyət göstərən milli təhlükəsizlik sistemi mövcuddur.

Cəmiyyətin, dövlətin, onların struktur elementlərinin normal inkışafı, milli sərvətlərin, dəyərlərin, dövlət, ictimai və şəxsi maraqların xarici və daxili təhlükələrdən qorunması kimi məqamlara cəmiyyət üzvləri, o cümlədən gənclər xüsusi diqqət etmelidir. Milli təhlükəsizliyin əsas obyektlərinə aşağıdakılardır: insan, onun hüquq və azadlıqları; cəmiyyət, onun iqtisadi komponent şəklində maddi və mənəvi dəyərləri; dövlət, onun konstitusiya quruluşu, suverenliyi və ərazi bütövülüyü.

Milli təhlükəsizliyin təmin edilmesinin əsas subyekti qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyəti orqanları vasitəsilə bu sahədə funksiyaları yerine yetirən dövlətdir. İnsanın şəxsi rifahının mümkünüy ictimai quruluşun ve başqa şəxslərle münasibətlərin ona fəaliyyət azadlığını, sosial təminatını nə dərəcədə təmin etməsindən asılıdır. Üstəlik, müasir dünyada insanın şəxsi uğuru ayrı-ayrı şəxslərin səyləri ilə deyil, yalnız bütövlikdə cəmiyyət tərəfindən təmin edilə bilən zəruri faydalara əsaslanır. Beləliklə, onun şəxsi dəyərləri həmisi cəmiyyətin dəyər sistemi ilə üst-üstə düşür. Milli təhlükəsizliyin prioritet məqsədləri sırasında ölkənin müstəqilliyi var, siyaset, iqtisadiyyat, insanın, xüsusən də gənc nəslin mənəvi inkışafı da bura daxildir. Milli təhlükəsizlikdən danışarkən qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanın milli təhlükəsizliyin təhdidlərin bir səra əsas mənbələri var: terorizmin miqyasının artması; millətlərarası münasibətlərin kəskinləşməsi və beynəlxalq münasibətlərin mürəkkəbleşməsi; sosial sistemin keşkin dəyişməsi ilə müəyyən edilən dəyər sisteminin qlobal dağıılması; geosiyasi rəqiblər; müteşəkkil cinayət. Bu təhdidlərin qarşısının alınması və aradan qaldırılması üçün

dövlətin milli təhlükəsizlik sistemi mövcud olmalıdır. Bu sistemin tərkib hissələrindən biri gənclərdir, onların müasir cəmiyyətdə baş verənləri dərək etməsi və dəyərləndirməsidir. Eyni zamanda, nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycan gənclərinin həyatında mövcud dövrün bir xüsusiyyəti dəyər münasibətlərinin ikiqütüblü olmasıdır: Azərbaycan mentalitetinə və mədəniyyətinə xas olan dəyər münasibətlərinə əlavə olaraq, bütövlikdə, fərdiyətçilik, şəxsi maddi maraqlara nail olmaqdə fəallıq, şəxsi həyatı hakimiyətdən qorumaq istəyi kimi Qərb dəyərlərinə kifayət qədər diqqət edilməsi məhz ikiqütüblü durum formalaşdırır. Belə bir ziddiyətli aksioloji məkanın olması şəxsi və ideoloji müstəvidə ziddiyətləri aktivləşdirir. Bu vəziyyətdə gənc nəslin formalaşması reallıqları mürəkkəb prosesə çevrilir. İndi gəncin şəxsiyyətinin formalaşması prosesində mənəvi-əxlaqi deqradasiyasının qarşısının alınması zəruridir. Bu, indi mənəvi inkışaf faktorlarına daha çox diqqət ediləməsini zərurətə çevirir.

Gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunun yüksəldilməsi, onların aktiv ictimai fəaliyyətə cəlb olunması istiqamətlərdə mühüm nəticələr əldə edilir

İnsan sosial fərd kimi tarix-mədəni reallıqda ehtiyaclarını, dünyani, özünü dərk etmək və deyişdirmək bacarığı, baxışına və dünyagörüşünə uyğun olaraq sosial həyatın yeni formalarını yaratmağa çalışır. Bu vəziyyətdə ətraf aləminin reallıqları ister-istəməz insanın həyat tərzinin yaranmasına gətirib çıxarıvə onun dəyər sisteminin formalaşması üçün əsas rolunu oynayır. Beləliklə, fərdin sosial

Azərbaycan gəndiyinə göstərilən etimadın real nəticələri...

inkışafı prosesində müəyyən məqsədlər ardıcılığı olmalıdır. Onların aydın tərifi gənclərin məqsədönlü sosial proses kimi formalaşmasının səmərəliliyi meyarlarını müəyyən etmek üçün vacibdir. Beləliklə, fərdin cəmiyyətin əxlaq normalarını yerinə yetirməye motivasiya hazırlanıb. Lakin bu normaların mənimsənilməsi və hətta bu normaların pozula bilməyəcəyinə dair inamın formalaşması heç də həmişə onların həqiqətinə dərin şürlü inam demek deyil.

Gəncin mənəvi-əxlaqi inkışafı məqsədləri üçün şəxsiyyət ünvanlı təsirin ən məqbul nəticəsi onun maraqlarının ictimai maraqlarla vəhdət təşkil etdiyi davranışın formalaşmasıdır. Bu zaman əxlaq normaları və ictimai fəaliyyətin birleşmesi kimi daxili ardıcılığa nail olmaq da önemlidir. Çünkü bu, mənəvi inkışaf faktoruna çox müsbət təsir edir. Dövlətin beş məqamlara diqqəti fonunda Azərbaycan gəncliyi özünənənam ruhunda inkışaf edir. Bu zaman dövlətin göstərdiyi yüksək diqqət və qayğının məsuliyyətini dərk edir, ona göstərilən etimadı doğrudur. Hər halda ikinci Qarabağ müharibəsi, ondan sonra davam edən proseslər də bunun real təsdiqidir. Görülən məqsədönlü işlər sayesində bu gün ölkəmizdə istedadlı, cəmiyyət və dövlətə yararlı olmaq istəyən gənclərin fiziki-mənəvi inkışafı, yeni nəslin vətənpərvərlik ruhunun yüksəldilməsi, gənclərin aktiv ictimai fəaliyyətə cəlb olunması və digər istiqamətlərdə mühüm nəticələr əldə edilir. Bu prosesin davamlı olması istiqamətdə də müvafiq addımlar atılır. Uğurlu gənclər siyaseti ölkənin etibarlı gələcəyini təmin edən mühüm vasite olmaqla yanaşı, cəmiyyətin dinamik təbəqəsi qismində çıxış edən gənclər qarşısında yeni perspektivlər açır. Elə bu müstəvidə dövlətin milli təhlükəsizliyinin etibarlı təminatından da danışmaq olar. Ölkədə cəmiyyətin bütün sahələrində baş verən əsaslı dəyişikliklər dövlət və fərd arasında qarşılıqlı əlaqənin inkışaf prinsiplerinin və formalarının, yollarının və meyllərinin düzgün istiqamətdə olduğunu nümayiş etdirir. Sosial proseslərin idarə olunması sahəsində bu məsələlərin nəzəri cəhətdən öyrənilməsi, onların vaxtında və keyfiyyətli metodoloji səviyyədə həlli iqtisadi, sosial və siyasi islahatların xarakterinə və süreçinə ən çox birbaşa təsir göstərir. Dövlət bunu da nəzəre alır. İkincisi, Azərbaycan dövlətinin davamlı mütərəqqi tərəqqisinin ən vacib şərtlərindən biri bazar iqtisadi sisteminin müsbət inkışafı və tekmilləşdirilməsi ilə yanaşı, daxili və xarici xarakterli

dağıdıcı sosial amillərə qarşı adekvat tedbirlerin vaxtında həyata keçirilməsidir.

Üçüncüüsü, cəmiyyətin mənəvi inkışafı nəzəriyyəsi müxtəlif ideoloji və metodoloji əsaslar üzərində işlənir. Məhz son nəticədə gənclərin fiziki və mənə-

vi inkışafında qazanılan nəqliyyətlərin miqyası daha da genişlənir.

Tahir TAĞIYEV

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyinin maliyyə dəstəyilə çap olunur.